

რომლებშია მოწვევები ძლიერ სუსტი აღმოჩენილან.

ამას წინააღმდეგ ჩამოვიდა მეტროპოლიტანი აქაურ ორკისტიან სამონსტრო სასწავლებელში ახალი შუბის ტიპის მოვლა. მასწავლებელთა მიერ აქ საქმისადმი ენერჯის გამოჩენით, ხსენებული პირი კაყოფილი დარჩა.

ამ დღეებში საშინელი ნიადაგი მოვიდა, რომაც ძალიან დაზარალა პირისხეული.

როგორც გავიგეთ, აქაურ ორკისტიან სამონსტრო სკოლის პედაგოგიურ საბჭოს გადაწყვეტილებით და ფოთში საექსპერტისად წასვლა, რაზედაც სამოსწავლო მთავრობიდან შესაფერი ნებართვაც მიუღია.

შირვანხადეს იუბილე

22 მაისს ტფ. საარტიტო საზოგადოების დარბაზში გაიმართა ცნობილ სომხის მწერლის და დრამატურგის შირვან-ხადეს 30 წლის მოღვაწეობის საიუბილეო დღესასწაული. წარმოდგენილი იქნა მესამე მოქმედება მისივე პიესის „ნამოსახეთის“ შემდეგ დაიდგა ცოცხალი სურათები და 10 ნახ. საათზე დიუჟო მილოცვების და ღებულების კითხვა. იუბილარი გამოიყვანა მსცოდნე დრამატურგმა სუნდუკიანმა და წყაროში ადამიანს; დარბაზი ხანგრძლივი ტაძის ცემით მივებდა იუბილარს. საიუბილეო კომიტეტის თავმჯდომარემ, პ. მელიქიანმა, კომიტეტის მხრივ მიულოცა და შუბლი მისი დაფინს გვირგვინით შეამკო. ვეჟილა ტ. იოანესიანმა სრულიად სომეხთა კათალიკოსის მოადგილეს არქიმანდრიტ გეორგის მილოცვა წაიკითხა, რომელიც საზოგადოებამ ფეხზე აღდგოთ მოისმინა. შემდეგ მიულოცეს: ქალაქის თვითმმართველობამ, შემხის წარმომადგენელმა, სხვა-და-სხვა ქალაქებმა და დაწესებულებებმა, ბაქოს მუსულმანთა სწავლა-განათლების საზოგადოების წარმომადგენლებმა, სომხურ, ქართულ, თათარულ და რუსულ პრესის წარმომადგენლებმა, ქართულმა დრამატულმა და ფილარმონიულმა საზოგადოებამ, ქართველმა მსახიობებმა და ვასო აბაშიძის მხრივ კ. მესხმა, სახალხო სახლთან არსებულ მუსიკალურმა წრემ, კავკასიის ქალ-

თა საზოგადოებამ და სხვა. აღრესე-ბი 50-ზე მეტი იყო. ბოლოს იუბილარიმა მოკლე სიტყვით მადლობა გადაუხადა საზოგადოებასა და მიმლოცველთა. საღამო 1/2 საათზე გათავდა.

მეორე დღეს „ფანტაზიის“ ბაღში გაიმართა ვახუშტი, სადაც მრავალი სიტყვა იქნა წარმოთქმული.

„სიტყვა-კამათი“ მწერლობის საზოგადოების კრების გამო მესამე წელიწადი, რაც ეს საზოგადოება არსებობს. სამი წელიწადი მკირედი დრო არ არის. ამ წლის განმავლობაში ბევრი რამ გაკეთდა. მაგრამ ყოველ ჩვენ საზოგადოებას დაწესებულებას მეტად აუჩაღნელ პირობებში უხდება მუშაობა და დღევანდლამდე რომ მიადგია ამ საზოგადოებამ, ისიც კარგია. ორი წლის განმავლობაში ამ საზოგადოებას შემოსავალი მხოლოდ 102 მანეთი ჰქონია და ესეც მხოლოდ საწევრო გადასახადიდან. რასაკვირველია ასეთი თანხით არაფერი არ გაკეთდებოდა, მით უმეტეს, რომ საზოგადოების უმეტესი ნაწილი ძლიერ გულციოხას იჩენდა.

ამ საზოგადოებას კი ჩვენთვის დიდი მნიშვნელობა აქვს. ყოველ მხრიდან ისმის ჩივილი: ჩვენი ლიტერატურა დაეცა; არც რომანები გვაქვს, არც დრამები, არც კრიტიკა. ეს ჩივილი არსებობდა მართალია, თუ ბევრი არა, ორიოდე რომანისტიკური დრამატურგი და კრიტიკი მოგვეპოვებოდა, მაგრამ როგორც ვსთქვით, დღევანდელ აუტანელ პირობებში მუშაობა მეტად ძნელია. ჩვენ პირადად ვიცნობთ ერთ ნიჭიერ ახალგაზრდას, რომელმაც მე-19 საუკუნის მწერლობის მშვენიერი კრიტიკული მიმოხილვა დასწერა; უხალსრობის გამო თვით ვერ დასტამბა და წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოებას წარუდგინა. სწორედ ერთი წელიწადი ეგლო სადაც პასუხი. როდესაც ახალგაზრდა პასუხის ვაგება მოისურვა, არც კი იცოდნენ, თუ სად ეგლოვს ნაწარმოები, არამც თუ განეხილათ იგი.

როგორც იყო იპოვნეს და ავტორს დაუბრუნეს. ესეც იგი დაუსტამბეს შინ უდგეს ავტორს. გაზეთების ფურცლებზე კი დიდი ნაწარმოების მოთხოვნა მოუხერხებელია. გაზეთის ფელეტონებში გაბნეულ ნაწარმოები მთლიან შთაბეჭდილებას ჰკარგავს. იშვიათი ნაწარმოები ვრცელდება ჩვენში ერთს გამოცემაზე მეტი, ასე რომ ავტორ-

მაც რომ იკისროს გამოცემა, ხარჯსაც ძლიერს ჰკარგავს. თუ ნაწარმოები ჩვენ ჟურნალ-გაზეთებში იბეჭდება, პონორარზე ლაპარაკიც კი მეტია.

ვისაც გულწრფელია ჰსურს ხელოვნებისა და ლიტერატურის სამსახური, ჩვენის აზრით, იმათთვის არსებობს სიტყვა-კამათი მწერლობის საზოგადოება.

კვირის კრებამ ნათლად დაგვაჩვენა, რომ პირველი ნაბიჯი საზოგადოებამ სწორედ გადადგა: მეცხრამეტე საუკუნის მწერალთა ნაწარმოებისა და კრებულის გამოცემით, რაც კრებამ გადასწავილა, დიდს სამსახურს გაუწევინა, როგორც საზოგადოებას ისე მწერლებსაც, საწევრო გადასახადის შემცირებაც (12 მანეთის მაგიერ 3 მანეთი) ძლიერ სასიამოვნო მოვლენა არის.

იქნებ ამ საქმის სათავეში მდგომნი ძალ-ღონითა და ენერჯით სავსე ახალგაზრდანი არ შეუდრკებიან სხვა-და-სხვა დაბრკოლებას და ბეჯითად გასწევენ იმ მიზნისაკენ, საითკენაც გადადგეს პირველი ნაბიჯი.

ვისურვებთ, რომ ეს ნორჩი საზოგადოება გაიფურჩქნოს, პაწაწა წრე გაფართოვდეს, მთელ საქართველოს მოედინოს და ისეთივე სამსახური გაუწიოს საშობლო მწერლობას, როგორც პეტერბურგის ლიტერატურთა საზოგადოება უწევს რუსეთისას.

საქართველო

ზამთრის სემესტრი ენევის სტუდენტობის ცხოვრებაში „საღამოების“ სემესტრიცაა თუ შეიძლება ასე ითქვას საზოგადოდ, რადგანაც ამ დროს ყველა ეროვნების სტუდენტობა საღამოს ჰმართავს. საღამოებზე შეძლებისდაგვარად ყველანი თავიანთ ეროვნულ-კულტურულ სახით გამოდიან. ჩვენც 31 დეკემბერს (ახალი სტილი) გამართულ საღამოზე ბ. გ. გუნიას „და-ძმა“ დავსდგით; პირველი ორი მოქმედება სურათებით, ორი უკანასკნელი კი წარმოდგენით. შეიძლება ავტორს საწყენად დარჩეს, მაგრამ ერთი რამ უნდა აღვიაროთ. საღამოს მომწეობა კომისიამ, გადასწავილა რა „და-ძმა“ დადგმა, უკვე ავიშვებიათ გამოაცხადა, წინა კი არსად იყო. ბევრი მიწერ-მოწერა ჰქონდათ სხვა და სხვა პირებთან საქართველოში, რომ „და-ძმა“ მოეწოდებინათ, მაგრამ ცდამ უნაყოფო იქნებ ჩვენც მოგტყუდით. იქნება ყურად გვიღალატა...

ფოდ ჩაიარა. საღამოს მომწეობი კომისია უხერხულ მდგომარეობაში ჩავარდა; აფიშები გაკრულია, ბილეთებიც იყიდება და კომისია კი წინააღმდეგობას უწევს. ამ კრიტიკულ მდგომარეობას თავი შემდგომად დასაწყის: კომისიის წევრებში ისეთებიც იყვნენ, რომელთაც „და-ძმა“ ხშირად უთამაშნით, როგორც სცენის მოყვარეებს, მოიგონეს პიესის შინაარსი და ასე ვსთქვათ „და-ძმა“ დასწერეს ქართულად, რომელიც ქ.ბ. კიტო შიშუაშვილმა რუსულად და ფრანგულად სთარგმნა. წარმოდგენა რუსულ ენაზე სწარმოებდა, რადგანაც უმრავლესობა საღამოს რუსობა ესწრება, ფრანგებისათვის კი პატარა წიგნაკები იყო დაბეჭდილი პიესის შინაარსით, რომელიც მსურველთა უფასოდ ურგებლობდა. თუ რამდენად უახლოვდებოდა ბ გუნიას პიესას საღამოს მომწეობ კომისიის მიერ შეთხზული „და-ძმა“ ამაზე ვერას ვიტყვით. შეგვიძლიან ვსთქვათ, რომ ჩვენს სტუდენტობას ექვსი არ მოსვლია, რომ „და-ძმა“ ბ. გუნიას კალამს არ ეკუთვნოდეს*.

საღამო „salle communale“-ში გაიმართა. წარმოდგენამ საზოგადოდ უფერულად ჩაიარა. ხალხი აღტაცებაში მოჰყავდა მხოლოდ ჩვენებურ ცეკვა-თამაშს. იმისდა მიუხედავად, რომ ჩვენი „საღამოს“ დღე ბევრი სხვა და სხვა „საღამოებიც“ იყო, და მეორე დღე კი ახალი წელი, ხალხი მაინც საკმაოდ დაესწრო. მთელი შემოსავალი საქართველოდან მიღებულ შემოწირულობიდან 1287 ფრანკი იყო, ხარჯი 743 ფ., დარჩა 544 ფ., რომლიდანაც 153 ფ. ასაღებია და ირიცხება ბილეთების გამოყიდვით ამხანაგებზე, ხოლო 391 ფ. კი ხელმოკლე ამხანაგებს დაუთმავს. საპატრო ბილეთების ფული შემდეგ პართავან მივიღეთ: 1) მღვ. დიმიტრი ვარლიაშვილისაგან 60 ფ., შერგოვილი ერევნის საზოგადოების სომეხებსა და ქართველებში, 2) კენია მ. ვახტანგის ასული ორბელიანისაგან 30 ფ. 3) ბ. დ. სარაჯიშვილისაგან 66 ფ. 50 ს. 4) ბ. გ. ზანდოვიჩისაგან 66 ფ. 70 სანტ. 5) კ. ქეთევან რუსიშვილისაგან 26 ფ. და მის მიერ გაფრცხლებულ საპატრო ბილეთების ფული 26 ფ. 6) ბ. შარვაშიძისაგან 15 ფ. 7) ბ. ნაკაში.

*) რომ ავტორმა თავი შეურაცხყოფილად არ ჩათვალს ვაცხადებთ, რომ აფიშებში ავტორის ვინაობა არ ყოფილა. იგი უკვე ჩამოყალიბებულ და მოლოდინურად დასკვნით ერთ მთლიან მოძღვრებას წარმოადგენს და გამოდინარეობს იმმანენტურ აუცილებლობის გამო მის ძირითად პრინციპებიდან. რასაკვირველია, როგორც მრავალ მოაზრეთა თავს, ნიშნებს უმთავრეს აზროვნებას გვერდით ნახავთ კიდევ მრავალ აზრებს, მაგრამ ლექტორთა მოვალეობაა მოძღვრების უმთავრესი დედა-ძარღვი ხელში ეჭიროთ სახელმძღვანელოდ, ხოლო დანარჩენები—აქსესუარებად, არა როგორც შემთხვევით ამონატურ-კონი ნაპერწკლები პარადოქსალურ განებისა, არამედ როგორც აუცილებელი დამახასიათებელი თვისება მის სუბსტანციურ შინაარსისა.

ავილოთ ბ. გ. რომაქიძის ლექციის პროგრამა (და პროგრამამ უფრო მეტი დასტოვა ჩვენს ხსოვნებაში, ვიდრე თვით ლექციამ) და დაინახავთ, თითქოს პატრიცეულ ლექტორს ისეთს აუდიტორიასთან ჰქონია საქმე, რომლისათვისაც ნიშნებს მოძღვრებაზე მთელი სერია ლექციებისა წაუკითხავს და ახლა საბოლოოდ, ზედმეტი შთაბეჭდილების მოსახდენად, უკანასკნელ ლექციას უკითხავს. სათაურით კი, „ფილიდონ-ნიცე“ იგი ჩვენ უფრო მეტს გვიბრუნებდა, არა ნიშნების უნარწივრელი ნაწილის გადმოცემას, არამედ ნიშნების არსებით თვისებების ობიექტურად გადმოცემას.

ძისაგან 26 ფ. აგრედვე ქართულ სათვისტომოს გამოცემაში მიღო ბ. ა. კიქინაძისაგან 8 ფრანკი.

ენევის ქართველ სტუდენტთა საზოგადოება ყველა შემოწირველთა გულთოდ მადლობას უთვლის.

სტუდ. ლ. მეღაძე.

სახალხო მასწავლებლებს

წარსულ წელში, ივნისის თვეში, ქუთაისის გუბერნიის სახალხო მასწავლებელთა ღირებურობის დასმარებით, ლექციების დამთავრების შემდეგ, (50 კაცმა), რომელთა შორის 15 ქალიც იყო, ექსპერტისა მოაწყო ჩაქვა-ბათომ-ფოთში და ათონში, რამაც კარგი შთაბეჭდილება მოახდინა ექსპერტსანტებზე და მესხურ დღეს ყველა კმაყოფილი დაბრუნდა. წელს ზოგიერთ სახალხო მასწავლებელთა წინადადებით ქუთათურმა მასწავლებლებმა განვიზრახეთ მოვაწყუთთ ექსპერტისა ახალ-ათონში 25 ივნისისათვის, რასაკვირველია ღირებურობის დასმარებით, რათა შედგათაინი პირობებით ვიმოგზავროთ. ამის გამო მოვიწვევ მსურველთა, როგორც კაცებს, ისე ქალებს. გზის ფულად საკიროა თითოეულისთვის 4 მანეთი და სახარჯო, ზედმიწევნით თითოს 8 მანეთზე მეტი არ დასჭირდება. რკინის გზით გამოგვართმევინ ბილეთის ღირებულობის მეოთხედს, ზღვით კი ნახევარს. ექსპერტისა მოეწყობა თუ 20 მსურველი მიინც აღმოჩნდა. მსურველმა უნდა გამოგზავნოს ცნობა და 4 მანეთი უნდა წარმოადგინოს უსათუოდ 20 ივნისამდე, 24 ივნისს უნდა ჩამოვიდეს ქუთაისში, საიდანაც 25 ივნისს გავემგზავრებთ. ექსპერტისა გაიგონოს ჩაქვაში, ბათომში, ჩავა ათონში, იქედან გამოივლის სოხუმში, ფოთში და 30 ივნისს დაბრუნდება ქუთაისში. ცნობა უნდა გამოიგზავნოს ამ მისამართით: Кутаишь, Абуладзевский пер. № 6 городское начальное училище Вл. Нацвишвили.

ლალო ზვანელი.

შირილი კახეთიდან

მოკლებული ველის-ციხიდან ვიდრე სოფელ ვაქარამდე, მთელი ამ გაყოლებაზე სოფლების ვენახები თითქმის გადახდა. თებერვალშივე დედა ვაზი სიძებზე აქცევდა, მაგრამ ყურადღებას არც აქცევდა. პირი-ში კი ცხადად სჩანდა ვაზის მდგო-

გებობამ, სულ კი იმით, რომ ეს ფეხარა-შლილი ლომი თავის ქარიშხლის ზე-კატურ სულს მხოლოდ სივრცის უდაბნოში დაანავარდებდა და ორაკულსავთ მძლავრის აფორი ზემოთ თავს დასჩხაოდა ძირს კაცუნებს.

ფილოსოფიურ თეორიის კრიტიკა, რომდენადღაც იგი იმმონეტური და ლოდიკურად არ არის თანდათანობით განვითარებული, ჰარმონიულად შეზავებული, ყოველთვის გაუგებრობასა და ცალმხრივობას ჰზადებს, ამიტომ არის საჭირო, რომ ობიექტიურად გარდაეცეს მსმენელს ესა თუ ის მოძღვრება, რათა მსმენელს თვითი მის სიციხეშივე დაუმდგავს. ზოგისთვის იგი სანუკვარი, თვით ღმერთი, ზოგს კი ნიშნებს საგინებელ ტერმინად მიუჩნევიან, რომლის გაგონებაზე უმაღლეს ყურში თითის ირცობს, რათა ამ გაგონებებისა და „ბიჭირების“ მამათ ქურუმმა მისი ტარტურ ფის სულის-კვეთება არ შეზღალოს.

თვლით გადავალთ ნიშნებს მოძღვრებაზე აშენებულ ლიტერატურას, რა რიგი ყოყინი, ქრიაშულია: ნიშნებს—ეკატი... ნიშნებს—ანტიოქარლისტი... ნიშნებს—სიმეკარის, მკვეთრი ელვა... ნიშნებს—ანტიქრისტი, ნიშნებს—კონსერვატორი... ნიშნებს—გარკვენილ-გათახარებული ადამიანი ნიშნებს—ანტიფემინისტი, ანტი-სოციალისტი, ანტი... და ვინ იცის, კიდევ რამდენი „ანტი“ არ დაჰაბდა ნიშნების სისწორით გაუ-

ნივრად ვალიშალი, მომეტებული კიტრული იყო. ამბობდნენ, არ გადასჭრათ ვაზზე, გამხმარა არ არის, კვირტს გამოიტანს. მართლაც გამოიტანა კვირტი, მაგრამ ერთ გოჯზე მეტი არ გაიხარდა. რაც გაიხარდა მისიგან ქვერთა და ცვივოდა. ერთი სიტყვით, ამნარი ვაზის იმედი აღარა გვაქვს. ზოგი ვენახის სრულშობით არ გამხმარა, თუ გამხმარა, ისიც თითოთაოლა ვაზი, ზოგი ვენახი კი განახევრებულია, ზოგან ერთ დესეტინა მამულში ორასი ვაზი აღარ მოიპოვება ნედლი. ძალიან ბევრმა დაანებეს თავი სანახევრო ვენახებს. საზოგადოდ რომ ვინაგარიშობით ძალიან ბევრაათი თუ ჩვეულებრივ მოსავლის მეოთხედზე მოავივა!

გლეხობა ამხედვად გულს არ გაიტყუდა, რომ ესუბედურება მარტო წელს მისდგომოდეს კარზე. საუბედუროდ ოთხი წლის მოსავალი აქედან იქნა. სანამ სამაგიეროს ვაშენებენ ოთხ წელზე მეტს გასტანს. რა მოვლის გლეხობას ცხადია: ათასნარი გასაქირი და ვაგბა.

ეს ერთი თვეა, რაც გაუზღმებით წვიმებია. ერთი დღე არ გვინახავს გადაღებული, ძლიერი ქარიც დაგებდა, რის გამოც ბევრ ვაზს მოლოლო. სეტყვაც ხშირა, რამდენიმე სოფელი გაანახევრა. კარდნახში მუდამ სეტყვის ზარბაზნები გრიოლებს, რის მეოხებითაც სეტყვა ველარას აკლებს; თუმც მხოლოდ შვიდი ზარბაზნია. მიუხედავად ამისა, დალოცვილებს აღარც წამალი აქვთ, აღარც ფიტონები. როგორც ეტყობა აქაური მამასახლისი იანვრისთვის გამოიწერეს და მაშინ ტერტრანთ თომას ვაუკუხავოს. აქეთ ყანებს არა უჭირსრა, მაგრამ საუბედურად მაგრე რიგად არ მისდევენ კახლები ხვნათესვას. ექვილი ძალიან დაძვირდა, ფუთი ცხრა აბაზი ვახდა და ეს უფრო ზრად აღონებს გლეხობას. თუ წვიმები არ დაგვგენსა, უმეკვილი ვაზს „მილდი“ გაუჩნდება.

კარდნახელი.

შაქრული ამბები

მიქელ-გაბრიელის საზოგადოება (კურია), გასულ წელს ჩვენს საზოგადოებამ განახენი დადგინა, რამდენად თითოეული კომლი საგადაგებულად სტენბად ოსურკეთის მომავალ განახენის შენახისას სავსებად გადავსდეს მანეთი. რაგონდ თავის დროზე გასუბეშავდეს იყო აღნიშნული, ამნარი

ბ-ნ გრ. რომაქიძის ლექციის გამო

ბ-ნ გ. რომაქიძე ქვე-ქუხილით კი არ გადმოდგა სასაპარეზო ამბიონზე, არამედ წყნარად, ვითარცა ნირვანას უბიდან გამოპკრთალ ზრახვის ილუმინებთა ილუმინება, კასტილის ცივებში განახალი, სირინოზთა გაშლილი თმის ქნარის სიმებზე ბგერათა რხევით აღწეული, კუბილიონის ისრით ციაგთა კანდელის შუქის ფირფიტის მოქცეული და სხვითა ნავით ეთეროვან ზღვით მონამკრთალი-მოვლინებული. კიდევ რამდენი რამ შეიძლება გვეთქვა მისივე მშვენიერი ლექსიკონის მარგალიტი, ჩვენს მესხერებას რომ ავტობინა, ქურდობით მიინც დაე-საკეთებინა...

და მართლაც, ვისაც მოუხმენია ამ ლექტორის, უკედრომ ვსთქვათ, მხატვარ-პოეტის ლექსები (თუ ესკიზები?) უმეკვილია, მოჯადოებული იქნებოდა მისი მხატვრობის სიძლიერით. ბევრს ვეცადეთ მის ჯადოსნურ ჰანეს არ დავტყვევებოთ, ვეცადეთ გაგვევია, თუ რას იტყობდა ფრ. ნიშნებს მოძღვრებაზე, მაგრამ... მეტის-მეტი ვეუკუკური გამოკვება გვირდებოდა, რომ გრძობა გონებისთვის დაგვე-მორჩილებინა.

ბ-ნ რომაქიძის დიდი ღირსება ნაკულევენებაც სწორედ ეს გახლავთ: მაღალი, საღონური ტონი, მხიბლელ-დამატკობელი სურათონება, იმავდ დროს კი მშრალი, გონებისათვის ურგები რამ.

დარბაზში ორი დიდი უფსკრულია, ერთგან სდგას მეტყველი ქნდაკი, მეორე მხრივ მაყურებელი, რომელიც გაფაციკლებით თვალყურს ადევნებს მის ჰაზრთა სვლას კი არა, არამედ მის სწორ-უპოვარ წმინდა პაპისებურ სახის მოძრაობას, მის ნაკეთა თამაშს, ხმის ბგერას, რო-მთელიც მშვიდ ზღვის ტრელებსავით თითქოს სტიქიონის გამოჯავრებით ხან ხმა-მალა შფოთავს იწყებდა, ხან კი ისევ მის წიაღზე ნელის დუღუნით მწკრივ-მწკრივით იზრზნება... ხოლო როდესაც სული საცოდავ ჩონჩხს უბრუნდებოდა, ჩვენ არ ვიცოდით, რა გააკეთა წმინდა პაპი? რას მეტყველებდა ეს ცივი მარმარილო? რით დაგვატყვევდა ასე ძლიერ, რომ გამოფხიზლებინას ზოგიერთ ფრანგების მეტი არა შეგვჩნარა?

ალი, ცისარტყელი... მშვენიერი ქალწული... მთვარიანი ღამე... ქარი ზუზუნია... ტალღათ დუღუნია... ჩქვრთა ჩირილი... სხეულებელი... (ვითომც ხორც-შესხმული) ვრცეულდა... თრობა, ექსტაზი... და აღარ გავსდგეს, ძილმა მოგვარა დანარჩენი. უმჯობესია, პატრიცეულმა ლექტორმა ვახუშტის ფურცლებზე გადმოგვეცეს ეს სიტყვათა კრების თი-ბული, იქნება მაშინ გვედრისოს მისი ლექციის შინაარსის ნამდვილად გავგება, თორემ სიხარბა და ზმანების ბევრი არაფერი დაეჯეებმა,

კანონები გულის სხვა საზოგადოებრივ სფეროში დადგენილი, მაგრამ უკვე განაწილი სხვა და სხვა მასშტაბით მთავრობის უკანონოდ იტნა და ფუფუნების შეგრება არ მოხერხდა.

8 მაისს გვეტყობა ოსმალეთის მთავრობის-შეამაჯად და სოფლებს მისი სხვა სხვადასხვა განაწილების დადგენა. როგორც გამოიკვეთა, ბანი შეამაჯადი დაწესებულება იყო, რომ სოფლებში განაწილება დადგენა უნდა არ იტყობინებ, მაგრამ მოხდა ისე, რომ განაწილება საზოგადოების დიდი უმეტესობა უარს უთქვამს. „მართალია შარში მსურველები უარს უთქვამს, მაგრამ წყლის დრო სხვა ხარისხს დადგენდა: სიმინდის ფისი დაჭრა, მებაღეობის მიწის დაჭრა მისთვის, გავლენის გამო ყინები და უთუხვი გვერდები და სხვა-სოფლებით ასევე გადასახადის დაკისრება არ დაეკისრა“.

კარგა ხანია მიქელ-გაბრიალმა გერმანულად „საზოგადო“ ლექსის დასრულებაზე იტყობინებ. ეს სურვილი მთავარი კვლევა განხორციელდა. უკვე შესდგა ჭკუები, რომელსაც ახრად აქვს მსახიობული მომზადება „მომხმარებელ საზოგადოების“ მოწოდება. ჯერ-ჯერობით მომზად ამხანაგობაში წევრების სურვილი 70 კაცმა განაცხადა, რაც სრულად სკამარისი იქნება მოქმედების დასაწყისად. წყვეტო ფუფუნად განხრახუნდა 10 მსურველი; შესასვლელი კი სხვა მხარით. საჭიროა წესდება თხოვნით უკვე წარედგინა გუბერნატორს დასამტკიცებლად.

სანგრძობად გვალვა დაიჭირა. მიწა სამხრეთად განიშალა. თუ ასე დიდხანს გასტანს, მინდვრები დაუთესავი დარჩება.

აჭარმა მასწავლებლებმა მოწოდება მიიღეს, სწავლა იმისთვის დაწყებულ განაგრძონ. ამის მიხედვით ის განაგრძონ, რომ ახვარში დიდი თოვლის გამო შედარებით უკეთესი იყო.

საერთაშორისო

აზრი ჰაერში იმზე

აქამდის ჰაერის კონფერენციის მიერ აკრძალული იყო მტრის ბანაკში ჰაერადან ასაფეთქებელ მასალის სროლა. ეს ხოცა, როდესაც ფრენა დიდ და გვირგვინად, თავის-თავად დიდი ბილა სკიოთხი; საერთაშორისო სამართლის თვალსაზრისით შესაძლებელია თუ არა ჰაერში ბრძოლა? ამ სამართლის მკოდნე პირებმა, პროფესორებმა მრავალნაირი აზრი გამოსთქვეს.

ოქსფორდის უნივერსიტეტის პროფესორი პოლონადი წინააღმდეგი

იყო ჰაერში ომისა. მისი აზრით, უნდა აკრძალულიყო არა თუ მტრისა და აპარატის ბრძოლა, ან ზემოდან ასაფეთქებელ მასალის ჩამოყრა, არამედ მტრის ბანაკის დათვალიერებაც კი.

სხვებმა სხვანაირად შეხედეს საქმეს; პროფ. უესტლენი, ნეაპოლის უნივერსიტეტის პროფესორი ფიორე, პროფ. როლენი ამტკიცებდნენ, საფრენ მანქანებს ბრძოლა უნდა დავუშალოთ, მაგრამ მტრის ბანაკის დათვალიერება კი არაო. ამას იმითაც ასაბუთებდნენ, რომ ის სახელმწიფოები, რომელთაც ჰაერის ფლოტი უკვე აქვთ, თავისას არ დაიშლიან და ამ ფლოტით მინც ისარგებლებენ.

ჰაერის უნივერსიტეტის პროფესორი ფოშილი ორთავ მოსახრების წინააღმდეგი იყო. მისი აზრით ტყუილი იმეოა, ვითომც თუ ზემოდან სროლა ავტომატულად, რომ უფრო კუანთური გახდება; ხმელეთის ჯარს ვერ ავტომატულად, რომ მეთვალყურე მფრინავ აპარატ, სროლა აუტონომ და თუ ხმელეთის ჯარი ესვრის, მაშინ მათთვის დასაცავად აპარატმა უნდა ისროლოს. ამკარაა, რომ ჰაერის ფლოტს ჰაერში მოქმედების უფლება ან მთლად უნდა წაერთვას, ან მთლად მიეტყოს.

ფოშილი პროფ. პოლიტისმაც დაუთარა მხარი. მათის აზრით საქორა ჰაერობლანებს ბრძოლის უფლება მისცემოდა. ეს ომის მოწინააღმდეგეთათვისაც ხელსაყრელი იქნება იმიტომ, რომ რაც უფრო მეტ საზინდს იტყვია ომი, საზოგადოებრივი აზრი მით უფრო მეტად აძლევდა მის წინააღმდეგ; განა წყალ-ქვეშ მავალ ნაგების მოქმედება უარესი არ არის, ვიდრე საფრენ მანქანებისა? ესენი თვლით მინცა სჩანანო? — განაცხადეს პროფესორებმა.

კიდევ ერთი აზრი გამოითქვა: მფრინავ აპარატებს ზემოდან სროლის უფლებას აძლევდა, მაგრამ ერთმანეთში ბრძოლას კი უკრძალავდა. ფოშილიმა ამაზე უბასუხა: მარტო ჰორიზონტალური ბრძოლა ვერ განხორციელდება, ერთმანეთის მტრთ საფრენ აპარატები ვერ შეიმადგრებენ და ერთმანეთს შეებრძობებიანო.

დიდი კამათის შემდეგ, „საერთაშორისო სამართლის ინსტიტუტმა“ 14 ხმით, 7 წინააღმდეგ დაადგინა: „ჰაერში ბრძოლა შესაძლებელია,

აპოლოთი და დიონისოთი დამაყოფილად? კრიტიკოსები ნიცშეს წინა-მორბედად უფრო სოფისტებს ასახელებენ, რომელთა შორის უმთავრესი ადგილი უჭირავს კალიკოლას (პლატონის „გოგრაფიაში“). ანტიურ ქვეყნიდან ამოქრებივს მრავალ ნეოლინიტების სახელები, როგორც მაგ., ანაქსარხი (ალექს. მაკედონელის თანამგზავრი), შემდეგ არ დაივიწყოს დიორძინების ხანის წარმომადგენელი მიკაბელი, აგროპა, მონტენი... აფორიზმების მამათ-მთავარი ჯორდანო-ბრუნო, გელ დერლინი... არიან კიდევ ისეთი კრიტიკოსები, რომელნიც ჰობსასახელებენ, ყან-ყაქ რუსსოს, დელა-მეტრის, მუნდტს და მრავალ სხვებს. ჩვენის აზრით კი უმთავრესი გველენა ნიცშეზე sturm drang-ის ემოქის მემბიარბატარეთ უფრო იქონიეს, შემდეგ მიქს შტირინერმა და ბოლოს მოპენჰაუერმა და დარვინმა.

ამ ორ უკანასკნელში ბანი რომატივი მხოლოდ პირველს შეეხო (და არც შეიძლება არა შეებოდა), ოღონდ ისიც სისწორით არ გადმოცემა; თუ რა ევოლუცია განიცადა ნიცშემ, ვიდრე გარკვეულ გზას დაადგინდა.

პირველი ნიცშე მარტალიკ მოპენ-ჰაუერი იყო მათაცეული. მისთვისაც მსოფლიო მხოლოდ „წარმოდგენა და ნება“ არის. მოპენჰაუერსავით იგი ტანჯვიდან განთავისუფლებს ჰედელს ესთეთურს წარმოდ-

ერთი პირობით კი, მან მშვიდობიან მსოფრთხობა იმაზე მეტა ზარალი არ უნდა მიავყოს, რასაც ხმელეთზე და ზღვაზე ბრძოლა აყენებს“.

გლეხის ლილინი

მიკვლევ ნათელ-მარხისა, ძიშბაღის მუგაბრობასა, ვთქვა: ნათელი და მშობილი სწორედ მიზანს ქაბასა. მტერი ვეღარ დაშვებებს, ნანგვი ჩემსა ვიბასა, ორგული დამუგანბებს გედარ დამიქვებს გობასა. ჩემს თავს სხვა ადარ ეჩინებთ ზარადმ თაფლი სდილად, დიღის ცისკარი, მზე, მოვარე სულ ჩემზე ამოსდილად.

მაგრამ მოეტყუედი, ნათლამ, მეგულა და ტურამ აირა, ჩემს ზურსა, ჩემს მარხსა ან შეუნახს სთრას.

ნათლი ხამ მტერი გამიხდა ან რა უთხრა ძიშბაღსა, ისიც განგანზე მიმბრბის წამებულსა და გობაბლსა... ორგე შეიმამებანენ მეგულად, სიტყვით ტბიბითა და მაგუგინეს ბედშავსა სორცი ჩემზე გბიბითა.

ფული მასესხს ნათლამ, ვადამე ადარ მტელა, თუ რამე მქონდა მსაკვრულად სელადან გამომტელა.

მერე გამადგა ცბიერი ვიზიბაბურად განხუდა, ფეხზე არ დამადგეუნენ ჩემზე სხვისი ვარხუდა

დმურთამ ხამ იგის ის ფული თავზე არ მომიხმარა: ტხირს მივე ფესტის ფულად ამოუთქოს ვვარა.

მარტო ფულს რადი დამჭერდა მომტაცა წრელი ვარა; ვამე ჩემო ქმარტავ ტირადა გოგო მარა.

ძიშბაღმა ძარტელ-გეგუჟაში მთა დუქირა მხრასა, დამტარეს დასტარებულს გამომამეტეს კარას.

ზოგმა თედა მიწები, ზოგმა, ამბობენ, ზვარა, ზოგმა დაიდა დაჩაზა აიუსო ჯიხურ-ზარას.

მე კი კისხამ მხეგუნეს ბრმა მოსამართლე ვალას... დმურთო, მოჭკათხე ვინც ჩემი ოფელი და სისხლი დალია.

შ. მღვიმელი.

გენაში, შემოქმედებაში, მამასადამე, თვით ხელოვნებაშიაც. ამიტომ მხატვარი მისი იდეალია, მუსიკა კი — დღვაბრძივი ძალა სულის აღსამადლებლად და განსასპეტაკებლად. ამიტომ რიხარდ ვაგნერი მისი სულის სამსვერდობის ქურუმთა ქურუმიო. მაგრამ მიღის დრო. ისეთ დიდბუნებოვან ადამიანს, რომელიც ფაუსტ-მანფრედსავით ციდან უფსკრულ-ებში და უფსკრულებიდან სივცის უღაბნოს ჰობსავდა, არ შეეძლო ერთს წერტილზე დარჩენა. მისი სკეპტიკი განება ყოველისფერს ეტვის თვლით უყურებს, ეტებს მტკიცე ნიადაგს დასაყრდობად. იგი ვაგნერს კი ადარ ეტრფის, არამედ მეცნიერებას, ცდა და დაკვირვება უკიდურესობაში ადგებს მას და ერთის ხელის მოსმით მთელს მოპენჰაუერის ნების მეტაფიზიკას დაიწყების უფსკრულში სტყორცნეს. წინედ სოკრატე სძულდა, დღეს კი სოკრატე და ვოლტერი მისი დმურებია არიან, მათთან ჰპოვებს მოსვენებას. დარვინიზმი ხომ მისი შესწავლის ობიექტიო. ევოლიუციონერთა საღაროს ფსკერს სულ ძიანარდ აქოთებს, ეტებს მივარდნილს ბელს კუნძულებს, საიდუმლოების ვასაღების საპოვნელად. სწორედ ამ ხანს ეკუთვნის მისი საუყურესო თხზუ ენათგანი „სიხეთისა და ბორბების ვადალბ მხარეს“ (Jenseits von gut und Böse), „მხიარული მეცნიერება“, შემდეგ ასე ამბობდა ზარატუსტრა

ალბანეთის აჯანყება

20 მაისი

მონასტერი. ალბანეთი მეთაურებს კრება ჰქონდათ. კების შემდეგ მოძრაობა სამხრეთითაც მონასტრისა და იანინის ვილაეტებში დაიწყო. ალბანელი ზეზიმი 150 კაცი თოფლებში აგიტაციას ეწევა.

სალონიკი. ალბანელმა ახმედ-ალკალიმ ბარანხში 250 კაცი შეგკრიბა. ერთობისა და პროგრესის კომიტეტმა ვილაეტის ყველა ცენტრში ოტტომანთა ძიშობა მოაწყო. ძიშობა ქრისტიანთა ორგანიზაციებს უნდა ებრძოლოს.

ცეცინი. 20 მაისს ალბანელმა ოსმალებმა ყველაზე საუკეთესო და მალალი პოზიციები წაართვეს. ეს პოზიციები სამხრეთის ჯარების პირისპირ იყო. ხოტელები, გრუდები და კანტარატლები კაბას მთაზე გადავადნენ ვალტიკიდან აღმოსავლეთით ასი მეტრის სიშორეზე.

ავაითაზიდა. ოსმალია ჯარი საშინელ სისასტიკეს იჩენს. სადაც კი გაივლის და კათოლიკე ალბანელთა სოფელი დახვდება, ცეცხლს უქვდება. ოსმალია ჯარი დიდი სიბრძნით და ამავე დროს რალაც დარწმუნებულად ჰმოქმედებს. ეტყობა, დიდი გეგმა აქვთ. თუ ეს გეგმა შეასრულეს, მაშინ მათი საქმე კარგად წავა; თემები კლემენტი, ხოტი და გრუდი ჩერნოგორიის გაირიკებიან, ვასტარბი, შკრელი და შალიაც შუა ალბანეთს მოექწყვდებიან.

17 მაისს ჩერნოგორიის საზღვრებთან აჯანყებულთა და ოსმალების ჯარის შორის წერილობითი შეტაკება მთელ დღეს სწარმოებდა. ოსმალებმა ალბანელები ვერსად ვერ გააძვეს. ევლენიკოს მთას ოსმალები ზარბაზნის ორა მხრიდან უშენდნენ. საღამოთი ბრძოლის ველს სქელი ბოლი მოედო, ეტყობა რალაც დასწვეს. მეფე ნიკოლოზი თავის კარის-კაცებთ ბელგედერის მთაზე ავიდა და ბრძოლას თვალს ადევნებდა.

ახლოვებული ალმოსკლეთი

23 მაისი

ალბანეთის აჯანყება. **მონასტერი.** ალბანელმა მოკლა პროკურორი, რომელიც მის ფრანგ ინჟინერის მოკვლას აბრატებდა.

(Also Szpach Zaratustra), ანტიქრისტე და მხავალი სხვა. როგორც ვხედავთ, აქ სულ სხვაა ნიცშე, ვიდრე იმ დროს, როდესაც მოპენჰაუერიზმს ეროვნულ ყმობას უწევდა.

მესამე პერიოდში ნიცშე ოპტიმისტია. მსოფლიო ეხლა, მისის აზრით, ძლიერებისაკენ ისწრაფის, ყოველისფერი ადლოს მიწრაფებაზე დამყარებული. იგი ჰერაკლიტეს სიტყვებს ძლიერ აფორიზმის ჩარჩოებში აყალიბებს, რომ „ბრძოლა ყოველისფერის დედაა, მხოლოდ ბრძოლისა და იმისაგან წარმოიშობის ყოველგვარი განვითარება“.

მაგრამ ემარა! ჩვენ დრო და გარემოება ნებას არ გვაძლევს ამ საფანს უფრო ფართედ შევებოლოთ. მკითხველი ისედაც კარგად დაინახავს, რომ ნიცშეზიზმის მთავარი ძარღვი ადამიანის ზეგაცად გარდაქმნაში გამოიხატება. ეს მონდა ევოლიუციონურია სკოლის ვაგლენით, განსაკუთრებით დარვინის წყალობით. ნიცშე აქ აჩვენებობისთვის ბრძოლას ცხოვრების ქვაკუთხედად მხანავს. ამ ბრძოლაში იჭრთენება ადამიანის ძალდონე, ამით ვითარდება ყოველი სადი გონება, სადი ორგანიზმი. ძლიერმა უნდა დასეჯანონ სუსტი, რომელიც მიწას ამძიმებენ. მამს, სიკვდილი სუსტებს! — ვისინც მისი სასტიკი დაღადისი. მამ რა იქნება ნაპოვონი, ალექსანდრე დიდი, კარლოსი, თუ კისარა—ჩეზა

ცეცინი. წმ. ნიკოლოზის მთიდან, რომელიც ჩერნოგორიის საზღვარზეა, ზარბაზნის ხმა ისმის. ეტყობა ზარბაზანს ალესისიაკენ ისვრიან.

ცეცინი. ალბანელი უდიდესმა თემმა მირილიტმა აჯანყება დაიწყო. მირილიტლები სკუტარის ტბის სამხრეთ-აღმოსავლეთით სტოვრობენ. ესენი აქამდის აჯანყებაში არ მონაწილეობდნენ, ეს ხოცა კი, ძველი ოლესისი“ მ.თ.ა აიღეს და ოლესისისა, სენჯისა და ოვანილიმელუსს შუა ტელეფონის მავთულები დასწყვიტეს.

ქალაქში ალბანელი სამხედრო კომიტეტის პროკლამაციებია გაკრული. ეს კომიტეტი სკუტარის ვილაეტში შესდგა მირილიტების წარმომადგენელთაგან. პროკლამაციები ყველა ალბანელს ოსმალებთან საბრძოლოვლად იწვევს და დიდი შთაბეჭდილებაც მოახდინა.

ოსმალითი და ჩერნოგორია. **ცეცინი.** ოსმალითის მისია და ჩერნოგორიის მთავრობა შეთანხმდნენ და საზღვრებზე მომხდარი ინციდენტების გამორკვევა ოსმალითის მისის მოხელესა და ჩერნოგორიის ბრიგადირს ჩააბარეს.

ცეცინი. მინისტრ-პრეზიდენტმა ტომაროვიმ პეტერბურგის დემეშოთა საავტენტოს კორესპონდენტს უთხრა: ოსმალებმა ეზერის მახლობლად ჩვენ საზღვრებზე და მიწა წყალზე ორი ორმო ამოთხარეს და 20 მაისს ოსმალია ჯარი ჩერნოგორიის ჯარის მამასახლისის სახეს მთებიდან მდ. ტიევის ჩერნოგორიის ნაპირზე თოფი დაუშინესო, ამ საქმის თაობაზე კორესპონდენტი ოსმალითის ცეცინელ ელისი სადრენინ-ბეის ელაპარაკა, ბეიმ უთხრა, ამის შესახებ არც ჩემ მთავრობას და არც ჩერნოგორიის ჩემთვის არავფერი შეუტყობინებო, მაგრამ იმედი მაქვს, რომ ეს ორივე შემთხვევა უზარალო გამოურკვევლობა იქნებაო. ჩერნოგორიისთან დამოკიდებულების გამწვავება დიდი უაზრობა იქნება. სანეიტრალიტეტი ორგანიზაციის მოწყობა გენერალ მარტინოვიჩს ჩააბარეს. მარტინოვიჩი სამხედრო მინისტრად იყო და გამოჩენილი სამხედრო მოღვაწეცაა. ჩერნოგორიაში ფოსტის მტრანა და წაღება ძალიან გასკირდა, რადგანაც ადრიატიკულ ზღვის ვემები გაფიცილნი არიან და კვირაში მხოლოდ ორჯერ დააქვთ ფოსტა.

ლიბავა. ადამიანის სოციალ-დემოკრატების სადღელო სტამბა. მოფიცამ ქალო შიფტი და ღაზა. 7 კაცი დატყუესა.

ნოვოგოროდი. უსტუეის მახრამი 135 შენობას ტეცხაო გაუნდა. დაიწვა სსოფლო სამმართველო, ერთი დედაბერი და ორი ბავშვი. ერთი ქალიც დაშავდა.

რუსეთი

პეტერბურგი. ნება დართვია, რომ დია ბარათები დაჭრად საქმეისთვის გერბის გადასახი საკრებო მარჯის დაკვირით მოხდეს.

ლიბავა. ადამიანის სოციალ-დემოკრატების სადღელო სტამბა. მოფიცამ ქალო შიფტი და ღაზა. 7 კაცი დატყუესა.

ნოვოგოროდი. უსტუეის მახრამი 135 შენობას ტეცხაო გაუნდა. დაიწვა სსოფლო სამმართველო, ერთი დედაბერი და ორი ბავშვი. ერთი ქალიც დაშავდა.

უმთავრესი ძარღვი ნიცშეს მიძღვრების ეს გახლავთ. ჩვენმა პარტიკულმა ლექტორმა კი ყველა ამის ნაკლები უარაღობა მიიტყია, შეიძლება ითქვას, რომ სრულიად გვერდი აუქცია. არც ისაა მოსაწონარი, რომ საქართველოს სევეტების მატარებელი პარალელებად მოიყვანა. ვითომც იმთა შორისული ადმი ყველაზე თვის ადებინდელი. ეს შეიცდარ აზრად მიგვაჩნია. ნიცშეს მოწოდება იმისი, იმას უყვარს ის, იმითომ რომ გონებთა ცოცხლადვე განიცდის მას. მაგრამ ქართველობის თავგამოდება არ ყოფილა პირველად ამ განზრახვით აღტყინებულა. იგი უფრო მარტივია, ინსტიტუტური და სადა.

დარვინს არა ერთი და ორი მთავარი მოპყვის იმ აზრის დასამტკიცებლად, რომ ბრძოლის საჩოლო ცოცხლთვის არცემობისათვის ბრძოლა ყოფილა და არა უაღრესი იდეალი და სიყვარული... შორეულსადმი!

ჩვენს სურვილი იყო მიგვეთითებინა ამ ნიცშე ლექტორისათვის, რომ ნუ ჰხდის ბუნდოვანს თავის ლექციებს. ჩვენს აუღიტიორ-ას კონდა ექირებება და ლექტორთა სიღატაკე კი სულსა გვხდის. მამ, ვუსურვებთ, რომ შემდეგ გარეგანი ფორმა შეეწეროს შინაარსისათვის, მარტოვობისათვის, ჩვენდა სასარგებლოდ და მის სას-ხელოდ. სოკრატე იმითი უფრო იყო სახელოვანი, რომ ყოველთვის აზრს მეტად მდბიოდ ვადმოვცედა, შტაბა სადა ჩარჩოებში აყალიბებდა, არს გამოც მთელი საუყურეთა აზროვნება ჯერ კიდევ მის წინაშე ქედს იხრის.

უსსოკოთი

სპარსეთის ქურდისტანში, ოსმალები თავისებობით აკეთებენ ტელეგრაფის მავთულებს და ოსმალითის ტელეგრაფთან აერთებენ.

ოსმალითი ახალ-გაზდა ოსმალია მერკაბინეთიდან გაძევებულ ფინანსთა მინისტრს ჯავიდრეს მისის სტამბოლში გამოსახოვარი სადილი გაუმართეს; დაესწრნენ მინისტრები, პროფესორები, ნაფიცი ვეკილები, ჟურნალისტები და აუარბელი მოსწავლენი.

დაკეუბები

(პეტერბურგის დემეშოთა საავტენტო) 23 მაისი.

საზღვარ-გარეშად ათინა. საბურქეთის და ოსმალითის მოსწავლე ვარესს შეტყუება მოუხდა. 4 ოსმალია მოკვლად.

მონასტერი. ათავარებულმა სოფელსაშაშამა ორი კაცი და ერთი ქალი მოჭკვეს.

უსკაუბი. ვეგესში ოსმალებმა რამდენიმე კაცი მოჭკვეს და გაძარტვეს. სალონიკი. რუსთა მოწინააღმდეგე გახეთ „სილიახის“ რეაქტორი, რომელიც რუსეთის სწინააღმდეგე წერაღის დაბეჭდვისათვის სამართაღმა იყო მადე-მული, განაწილეს.

სტამბოლი. საღამოს 6 საათზე სულთანს კრეისერით საღამაეს წაბრძანდა. თან ახლავს მამა, ვეზირი, საზღვაო, შინაგან საქმეთა და განათლების მინისტრები. გააცილეს ბრძენებმა, მინისტრებმა და სხვამ.

პარიზი. ჭკავის საკენტოს საღამონიკადან ატომაზიუბენ: ამ გზაზე, რომელზედაც სულთანს უნდა გაეკლა 42 კალგარამას დინამიტები და უშუბარის მასდა იმოკლესო.

მადრიდი. დაწარესსთან ახლოს სწრაფი მატრებელი დაიხდაგეს გადასცდა. 11 კაცი დაღაწვა.

რუსეთი

პეტერბურგი. ნება დართვია, რომ დია ბარათები დაჭრად საქმეისთვის გერბის გადასახი საკრებო მარჯის დაკვირით მოხდეს.

ლიბავა. ადამიანის სოციალ-დემოკრატების სადღელო სტამბა. მოფიცამ ქალო შიფტი და ღაზა. 7 კაცი დატყუესა.

ნოვოგოროდი. უსტუეის მახრამი 135 შენობას ტეცხაო გაუნდა. დაიწვა სსოფლო სამმართველო, ერთი დედაბერი და ორი ბავშვი. ერთი ქალიც დაშავდა.

უმთავრესი ძარღვი ნიცშეს მიძღვრების ეს გახლავთ. ჩვენმა პარტიკულმა ლექტორმა კი ყველა ამის ნაკლები უარაღობა მიიტყია, შეიძლება ითქვას, რომ სრულიად გვერდი აუქცია. არც ისაა მოსაწონარი, რომ საქართველოს სევეტების მატარებელი პარალელებად მოიყვანა. ვითომც იმთა შორისული ადმი ყველაზე თვის ადებინდელი. ეს შეიცდარ აზრად მიგვაჩნია. ნიცშეს მოწოდება იმისი, იმას უყვარს ის, იმითომ რომ გონებთა ცოცხლადვე განიცდის მას. მაგრამ ქართველობის თავგამოდება არ ყოფილა პირველად ამ განზრახვით აღტყინებულა. იგი უფრო მარტივია, ინსტიტუტური და სადა.

დარვინს არა ერთი და ორი მთავარი მოპყვის იმ აზრის დასამტკიცებლად, რომ ბრძოლის საჩოლო ცოცხლთვის არცემობისათვის ბრძოლა ყოფილა და არა უაღრესი იდეალი და სიყვარული... შორეულსადმი!

ჩვენს სურვილი იყო მიგვეთითებინა ამ ნიცშე ლექტორისათვის, რომ ნუ ჰხდის ბუნდოვანს თავის ლექციებს. ჩვენს აუღიტიორ-ას კონდა ექირებება და ლექტორთა სიღატაკე კი სულსა გვხდის. მამ, ვუსურვებთ, რომ შემდეგ გარეგანი ფორმა შეეწეროს შინაარსისათვის, მარტოვობისათვის, ჩვენდა სასარგებლოდ და მის სას-ხელოდ. სოკრატე იმითი უფრო იყო სახელოვანი, რომ ყოველთვის აზრს მეტად მდბიოდ ვადმოვცედა, შტაბა სადა ჩარჩოებში აყალიბებდა, არს გამოც მთელი საუყურეთა აზროვნება ჯერ კიდევ მის წინაშე ქედს იხრის.

დ. კასრადე.

თეატრი და სელოვნება

ზონი. როგორც ხონიდან გვა-

ქველმოქმედთა სასურველი

შარშან სექტემბერში და სამტრედიის

პასუხად ბ-ნ „კოდექსს“

ამ რამდენიმე დღის წინად „სა-

ივანე ავალიშვილი

წერილი რედ. მიმართ

ჩიამ გამოგზავნილია. ასევე იყო

ბიუსეტი თვალდებობა, მაგრამ არც

ტფილისიდან მცხეთაში

სახალხო გაზეთი

სამედიკინო და სამეცნიერო ცენტრი